OIKEUSHALLINNON HENKILÖKUNTA OHK RY **4.12.2018**

PERSONALFÖRENINGEN VID JUSTITIEFÖRVALTNINGEN PJF RF

Lakivaliokunnan kuuleminen 5.12.2018 HE 230 Hallituksen esitys eduskunnalle kuluttajaluottosopimuksia ja eräitä muita kuluttajasopimuksia koskevien säännösten muuttamisesta

Lausunnon antaja:

Oikeushallinnon Henkilökunta OHK ry:n hallituksen puolesta puheenjohtaja Outi Ahonen

outi.ahonen@oikeus.fi/outi.ahonen@spjl.fi

Oikeushallinnon Henkilökunta OHK ry (jäljempänä OHK ry) yhtyy esityksessä todettuun siitä, että kuluttajaluotot nykyisellään aiheuttavat monenlaisia ongelmia yhteiskunnassa henkilökohtaisista tragedioista puhumattakaan. Luoton saamisen helppous yhdistettynä horjuvaan harkintakykyyn on osoittautunut huonoksi yhdistelmäksi. Ennen luotonsaanti on useimmiten edellyttänyt käyntiä esimerkiksi pankkikonttorissa tai panttiliikkeessä. Käteisen rahan häviäminen on osaltaan hämärtänyt ihmisten käsitystä olemassa olevasta varallisuudestaan. Ulosottolaitoksen syyskuun tilastojen mukaan verrattuna viime vuoteen velallismäärä oli kohonnut 3,7 prosenttia ja perittäväksi saapuneet eurot ovat nousseet 8,4 prosenttia. Ennusteen mukaan ulosottovelallisten määrä tullee olemaan vuonna 2018 noin 570 000, joista yli 90 prosenttia on luonnollisia henkilöitä.

OHK ry:n jäsenistölle helposta luototuksesta johtuvat ongelmat näyttäytyvät joka taholla ja päivittäin. Maksamattomat luotot nykyisine perin sekavine sopimusehtoineen aiheuttavat ylimääräistä käsityötä unionin tuomioistuimen ratkaisun johdosta summaaristen velkomusasioiden käsittelijöille. Sihteerit ensi kädessä erottelevat talokohtaisista ohjeista riippuen hakemuksista ne, joissa todellinen vuosikorko ylittää 100 prosenttia -joissain käräjäoikeuksissa raja on 50 prosenttia ja siirtelevät niitä seuraavaksi notaareille tai tuomareille. Ellei notaari katso kykenevänsä ratkaisemaan asiaa, perehtyy siihen jälleen ja uudelleen tuomari. Velkajärjestelyhakemusten kohdalla tasapainoillaan pikaluottojen osalta jatkuvasti kevytmielisen velkaantumisen tai moitittavan käytöksen käsitteen kanssa ratkaistaessa järjestelyyn pääsyn mahdollisuuksia. Näin yksistään ja vähintään käräjäoikeuksissa.

Pikaluotoitus on myös ilmeisen kannattavaa ja työllistävääkin liiketoimintaa. Pikaluoton ottaminen on vapaaehtoista ja helppoa näppäilyä eikä takauksiakaan aina tarvita. Sivustot on tehty kadehdittavan helppokäyttöisiksi. Korko- ynnä muita kuluja ilmoitetaan eri vaiheissa ja niin, että jos on kiire tai ei halua perehtyä, jää helposti uskoon kaksinumeroisesta koron määrästä siinä vaiheessa, kun on voinut kuitata jo velan. Jos vain aikansa malttaisi syventyä linkkien taakse, voisi löytää myös lopullisena vuosikorkona ilmoitetun kolminumeroisen luvun.

Hallituksen esityksen ollessa lausuntokierroksella erinäiset tahot toivat esille vaatimuksena saada viranomaisen käyttöön sellaisen ohjelman, johon hakija syöttäisi saamisen perustuessa kuluttajasuojalain 7 tai 7a luvussa tarkoitettuun kuluttajaluottosopimukseen oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 3 pykälään uuteen toiseen momenttiin kirjatut lisäykset. Tuloksena järjestelmä tuottaisi valmiiksi tuomioistuimelle tietoa luottokustannusten enimmäismäärästä. OHK ry:n näkemyksen mukaan hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa koskien oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 3 pykälän muuttamista kirjoitettu *mainittujen tietojen perusteella tuomioistuin voisi nimittäin laskea kuluttajasuojalain….*ei voi näissä massamäärisissä ja tässä ajassa tarkoittaa summaarisessa menettelyssä käsityönä tehtävää korko- ynnä muuta kululaskentaa. Laskentaa, jota huonoimmassa tapauksessa suoritettaisiin kolmen eri henkilöstöryhmän toimesta ja näin edelleen vakioehtojen kohtuullisuuksien tulkinta jatkuisi hajanaisena. Yleisen elämänkokemuksen mukaan on mahdollista, että luotottajat saattavat muokata lainmuutosten edellä omia lainaehtojaan hyvin nopeassakin tahdissa. Näin ollen vakioehtojen sisältöön on luotottajan yleisyydestä huolimatta syytä perehtyä tapauskohtaisesti. Lain ajateltuna voimaantuloaikana käynnistyy myös summaaristen asioiden käsittelyä koskeva uusi organisaatio, jolloin myös mitä ilmeisemmin laukeavat uudistukselle merkityt kansliahenkilöstön henkilötyövuosien kustannussäästöt. Näin tämä nyt puheena oleva esitys ja summaaristen asioita koskevan uudistuksen periaatteet ovat keskenään osin ristiriitaiset esimerkiksi henkilötyövuosien tarpeen osalta.

Outi Ahonen

Oikeushallinnon Henkilökunta OHK ry:n puheenjohtaja